

Cròniques d'art

Exposicions L. Anglada i E. Ochoa.—No sé perquè s'hauran fet juntes aquestes dues exposicions. Són tan diverses l'una de l'altra La Lola Anglada sembla predicar, a cada ratlla, la santa ingenuïtat, i l'Enric Ochoa, per contra, fa, en cada dibuix, una picardia. Per a mi, els dibuixos colorits de l'Ochoa, no són un madrigal com escrigué Dario no sé quan—elogi que s'ha fet constar en el Catàleg—, sinó en quan són obra lleugera, frívola, galant. Això sobressurt en els dibuixos colorits de l'Ochoa. Tècnicament són un aiguabarreig. En un mateix dibuix hi ha llapis carbó, pastell, aquarel·la, «gouache», etc.; de manera que en examinar aquestes obres, hem de fer abstracció de la tècnica llur.

No hi ha dubte que l'Ochoa obté, de vegades, resultats «frappants» d'una certa gràcia o elegància a la manera del segle. Les dones gairebé sempre són empolvades i d'ulls i llavis *pintats*. Surten del tocador d'un «Peluquero de señoras» i s'en van al «Cabaret» o al «Souper-Dancing». Totes porten la mentidera antifaç de l'estucament transformador... Una gitana fa excepció, entre aquestes obres, on s'hi veu una mica de profunditat d'estudi anatòmic, una mica de veritat. Serà aquest el pintor d'aquells cercles elegants que enlairen per exemple un «Caballero Audaz» enfront d'un Ramón Pérez de Ayala, com assenyalava justament Carles Soldevila, fa poc?

Fem un esforç per a comprendre l'art de l'Ochoa i ens resulta—no ho podem resistir—banal, enc que tampoc deixem de reconèixer-lo amb certes condicions d'habilitat i destresa i gràcia a la manera d'il·lustrador de novel·la galant i llicenciosa.

En canvi, l'art de la Lola Anglada captiva per la seva honradesa, ingenuïtat i primor d'execució de detalls, que cospa d'una manera meravellosa. Es l'excel·lent il·lustradora de la rondalla d'infants, de l'història innocent. Demuestra conèixer els volums pictòrics. Les seves figures són sempre modelades. Els seus paisatges, graciosament estilitzats; i així i tot, verídics.

Sempre campeja en els dibuixos de la nostra artista una dolça gràcia tímida d'il·lustradora cenyida a l'acció que ha de plasmar, però dins d'aquest marc, quin bé de Déu de carícies per les floretes humils dels camps, per les fustes dels mobiliaris, per tots els detalls secundaris que en altres mans destorbarien necessàriament el conjunt que l'artista ha de fer ressaltar!

Fora del marc de l'il·lustració, cal col·locar els dibuixos a la mina i a la sanguina que s'emparenten senyorívolament amb Watteau. Mireu-vos aquests dibuixos i els veureu palpitants, elegants i alhora ben construïts. Es un gran bé que ens mostri aquests estudis, com fóra un gran bé que cada artista mostrés els seus en les exposicions que fés. Així el públic es donaria compte del material d'estudi que es necessita per a produir coses que semblen lleugeres... i no ho són. Veuria com es produeix el miracle de la creació de l'obra artística i, tal vegada, serviria a alguna senyoreta, atacada de la dèria de fer tapisos i quadros *ben grans* per a decorar el *saló de casa*, perquè reduís humilment les dimensions de les seves obres, amb evident guany, en espontaneïtat i per tant en bellesa, del fruit dels seus pinzells, ara exposats a un treball massa superior a les seves forces.

Tant-de-bo que l'exposició de l'exquisida Lola Anglada servís de lliçó, aquesta lliçó que no ens hauríem de cansar mai d'aprendre, la lliçó de l'humilitat i de la veritat.

Sobre l'arxiu iconogràfic reusenc.—El meu article sobre aquest tema aparegut en aquesta REVISTA (num. 149 i 150) fou correspost amicalment per Jeroni Prat en les planes de «Reus». Preveient l'amic que l'idea passaria sense pena ni glòria i dolent-se «a priori» d'aquest buit, hi dedicà un article que agraesc, ja que en el fons convé amb la meva tesi, bo i desconfiant Jeroni Prat de trobar coses de prou valor per a ésser catalogades. En això del valor, tot és relatiu en el nostre limitadíssim món. Coses toquem avui que ens semblen d'escàs valor, que algú dia en tindran i al revés. Empíricament està demostrada aquesta afirmació. Sota la crosta d'una emblanquinada de cals, quans tresors pictòrics no han estat exhumats!

Tinc per segur que cercant una mica, trobaríem allò que Jeroni Prat tem no trobar, o sigui (per a emprar les seves mateixes paraules) «coses dignes d'esment, resoltes amb senzilla i reeixida gràcia». Anant a la recerca de grans conjunts artístics, evidentment acabariem aviat i sobre això repeteixo tot quan tinc dit, o sigui, que els detalls que trobaríem, serien suficients per a demanar la nostra atenció i la feina, per consegüent, no fóra pas massa curta.

Quant a qui deuria dirigir aquesta feina crec que no s'hi val a personalitzar. L'escriptor, escrivint coses interessants i àdhuc útils, ha complert el seu comès. Si l'al·lució no és recollida pels fotògrafs-artistes és que no la deuen considerar encertada, o que la feina no els agrada, senzillament.

Una altra resposta (semi-pública aquesta) obtinguí del citat article. S'em feu avinent que el que demanàvem ja estava fet; que l'«Arxiu Mas», de Barcelona, ja ho tenia tot fet. Fa alguns anys que conec aquesta institució, però em semblava que el que jo demano no ho tenia. Amb tot, vaig assabentar-m'en directament i sota els meus ulls tinc una carta en que el senyor Director de l'«Arxiu Mas», corresponent, amable, a la meva pregunta, em diu: «Del partit de Reus tenim molt poca cosa, puix que falta encara informar-lo.» Aquest «Arxiu Mas» té coses de Reus—naturalment, les més vistents—com escau a l'obra general de «Repertori Iconogràfic d'Espanya», que persegueix aquell important Arxiu.

De manera que som allí on érem i, abans d'acabar, diré que si els nostres fotògrafs empenguessin aquesta feina, ja ho veurieu com renaixeria un amor per les coses nostres, puix que aquesta recerca determinaria als qui la fessin i als qui hi col·laboressin d'una manera o altra, un desig de conservar les coses i de posar-les en valor, que a no trigar donaria fruits esponsorosos.

CESAR FERRATER